

Ram för utarbetandet av budgeten för år 2026

VD/VD/4213/02.01.00.03/2025

PT/MR/PK/MT/EA

Det allmänna ekonomiska läget

De senaste årens ekonomiska tillväxt i Finland har varit svag. Globala kriser, såsom coronakrisen och Rysslands anfallskrig, höjde inflationen till en hög nivå, och därför höjdes styrräntorna snabbt åren 2022–2023. Den höga räntenivån dämpade investeringsvolymerna och efterfrågan på bostäder samt minskade den privata konsumtionen. Utöver dessa påverkade bl.a. permitteringarna och de ökade arbetslöshetssiffrorna konsumenternas förtroende och den inhemska efterfrågan som har återhämtat sig långsamt. Nu har både inflationen och räntorna sjunkit, men den internationella osäkerheten är exceptionellt stor, särskilt på grund av Förenta staternas införande av tullar. Införandet av de högsta tullarna har skjutits upp i början av året, med undantag för Kina, men de kan fortfarande träda i kraft. Om tullarna förblir höga under en längre tid och måste bemötas med nya tullar finns det risk för att den ekonomiska utvecklingen hamnar på en lägre nivå än prognoserna.

Enligt finansministeriets bedömning är Finlands ekonomiska tillväxt svagt positiv. År 2024 minskade bruttonationalprodukten med 0,1 procent, men den förutspås öka med 1,3 procent år 2025 och med cirka 1,5 procent åren 2026–2029. Också i finansministeriets prognos konstateras det att tillväxten är förenad med betydande risker och osäkerhetsfaktorer som kan påverka den prognostiserade tillväxten och balansen i de offentliga finanserna.

I synnerhet har bostadsbyggandet på grund av konsumenternas svaga efterfrågan nästan helt stannat av. I ett visst skede kommer dock byggandet att återhämta sig, och utöver detta kommer energiomställnings- och försvarsprojekt att öka investeringarna. Finlands investeringar förutspås således utvecklas positivt under de närmaste åren. Enligt Finlands Banks prognos kommer investeringarna att öka med 1,1 procent för 2025 och 1,8 procent för 2026.

Sysselsättningsläget är svagt och det reagerar med fördröjning på den ekonomiska tillväxten. Enligt Statistikcentralens uppgifter fanns det under första kvartalet 2025 cirka 38 000 fler arbetslösa och cirka 28 000 färre sysselsatta än under motsvarande period 2024. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsmarknadsprognos förutspås sysselsättningen fortsätta att sjunka något 2025, men därefter gradvis börja stiga. Långtidsarbetslösheten förutspås dock stiga ännu år 2026. Enligt finansministeriets prognos kommer arbetslöshetsgraden att vara 8,8 procent år 2025 och börja minska relativt jämnt och uppgå till 7,3 procent år 2029. Finansministeriet bedömer att sysselsättningsgraden stiger till 73,7 procent år 2029.

Enligt Europeiska centralbankens prognos skulle euroområdet växa med 0,9 procent i år, 1,2 procent år 2026 och 1,3 procent år 2027. Bedömningen av den ekonomiska tillväxten har dämpats något jämfört med tidigare bedömningar på grund av geopolitisk osäkerhet och konkurrenskraftsutmaningar. Inflationen beräknas stabiliseras till en nivå nära ECB-rådets målnivå på 2 procent och vara 2,1 procent år 2025, 1,9 procent år 2026 och 2,1 procent år 2027. Euribor 3 mån. beräknas hamna på nivån 1,8–2,2 procent före utgången av 2025, dvs. hålla sig nära den nuvarande nivån eller sjunka något.

Enligt Förenta staternas centralbank växer Förenta staternas ekonomi med 1,6 procent 2025 och 1,8 procent 2026. Tillväxten skulle alltså vara något snabbare än i euroområdet. Inflationen i USA beräknas

ligga nära euroområdetets nivå, 2,3 procent 2025 och 2,1 procent 2026.

I kommunfältet råder en betydande obalans mellan inkomster och utgifter, vilket förutsätter fortsatta åtgärder för att balansera ekonomin. Efter välfärdsområdesreformen har kommunernas uppgiftsfält krympt, vilket innebär att kommunerna har färre möjligheter än tidigare att anpassa utgifterna och att trycket på skattehöjningar ökar. Underskottet i kommunfältet förstoras år 2025 bland annat av ökade konsumtionsutgifter och investeringar, dämpad utveckling av skatteinkomsterna samt nedskärningar i statsandelarna. Kommunernas ekonomiska situation varierar också kraftigt och i kommunfältet kan man skönja differentiering både i fråga om ekonomi och verksamhet.

Enligt bokslutsprognoserna för den kommunala ekonomin försvagades den kommunala ekonomin 2024 både mätt med årsbidraget, räkenskapsperiodens resultat och verksamhetens och investeringarnas kassaflöde. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var -0,5 miljarder euro och den kommunala ekonomins lånestock ökade med ca 0,7 miljarder euro till 20,6 miljarder euro.

Situationen inom den kommunala ekonomin i år är betydligt mer utmanande än i fjol. Kassaflödet från den kommunala ekonomins verksamhet och investeringar beräknas uppvisa ett negativt resultat på 1,6 miljarder euro år 2025. Det ekonomiska trycket på kommunerna ökar bland annat av löneuppgörelsen våren 2025, trycket på anpassning av servicenätet, det ökade finansieringsansvaret för skötseln av arbetslösheten, trycket på investeringar i tillväxtcentrumen samt att den lagenliga hyrestiden för social- och hälsovårdsfastigheter löper ut. Dessutom är inkomstutvecklingen inom den kommunala ekonomin dämpad i år. Skatteinkomsterna utvecklas svagt i synnerhet när det gäller samfundsskatten, men den ökade arbetslösheten minskar också ökningen av kommunalskatter. Statsandelarna ökar på grund av reformen av arbets- och närings tjänsterna, men samtidigt görs nedskärningar i statsandelarna bl.a. på grund av de statsandelar som tas ut retroaktivt i samband med överföringen av social- och hälsovården, regeringens indexbroms på en procentenhet av statsandelarna och andra regleringsåtgärder. Kassaflödet från verksamheten och investeringarna beräknas uppvisa ett negativt resultat på ca 1,6 miljarder euro ännu åren 2026–2027.

Förändringen i basservicens prisindex som beskriver kommunernas kostnadsutveckling uppgår i genomsnitt till 3,3 procent per år under åren 2026–2029. Den största kostnadsposten inom den kommunala ekonomin utgörs av personalkostnaderna och därför har löneuppgörelserna inom kommunsektorn stor betydelse för kostnadsutvecklingen inom den kommunala ekonomin. Löneuppgörelsen inom den kommunala sektorn avtalades om i maj. Det är tydligt att den kommunala ekonomins inkomster inte räcker till för det ökande utgiftstrycket inom den kommunala ekonomin. Enligt kommunarbetsgivarnas enkät om personalbesparingar strävar kommunerna och samkommunerna efter att anpassa sina personalkostnader med ca 166 milj. euro i år.

I stora och växande kommuner finns det ett stort investeringsbehov, medan utmaningen i kommuner med minskande årskullar barn och ungdomar är att anpassa servicenätet och verksamheten till att motsvara det minskande servicebehovet. Differentieringsutvecklingen syns också i kommunernas förutsättningar att ordna lagstadgade tjänster. Problem med tillgången till arbetskraft, urbaniseringen och den minskade nativiteten förutsätter nya sätt att ordna tjänster både i kommunerna och på riksnivå.

Regeringens nya anpassningsåtgärder gäller också kommunsektorn. Regeringens nya åtgärder har verkningar som både stärker och försvagar den kommunala ekonomin. I regeringsprogrammet beslutades om en gradvis sänkning av statsunderstöden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde så att inbesparingen från och med 2027 är 125 milj. euro. För finansieringen av kommunernas morgon- och eftermiddagsverksamhet anvisas en inbesparing på 7 milj. euro och

maximiavgifterna för verksamheten höjs på motsvarande sätt. Investeringsunderstöden för byggande av idrottsplatser minskas med 2,4 milj. euro och investeringsunderstöden för kulturlokaler med 1,6 milj. euro. För utveckling av kontinuerligt lärande inriktas en inbesparing på 1,3 milj. euro.

För förskole- och den grundläggande utbildningens förberedande undervisning föreslår styrelsen ett tillägg på 13,8 milj. euro för år 2026. En förlängning av den förberedande undervisningen till två år möjliggörs i situationer där det bedöms vara nödvändigt för att säkerställa tillräckliga språkliga färdigheter. Detta planeras att genomföras genom att tilläggsundervisningen inom den förberedande undervisningen riktas till elever som har störst behov av att fortsätta den förberedande undervisningen: barn och unga som är analfabeter, har bristfällig skolhistoria, har kommit till landet i högstadieåldern och behöver psykosocialt och socioemotionellt stöd (bl.a. de som kommit från krisområden).

För utveckling av systemet för allmänna språkexamina och för produktion av tjänsten anvisas 2,2 milj. euro för år 2026 och för läskunnighetsprogrammet 1,25 milj. euro per år. För modellen för fortbildning inom småbarnspedagogiken i samarbete med C6-städerna anvisas årligen 6 milj. euro. Inom yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen införs terminsavgifter för studerande utanför EU/EES-länderna. Till de ersättningar som betalas till kommunerna med stöd av veterinärvårdslagen anvisas årligen ett tillägg på 4,4 milj. euro som motsvarar ökningen av ersättningskostnader.

Statsandelen för kommunal basservice ökar med cirka 320 milj. euro särskilt på grund av förändringar i invånarantalet och andra beräkningsfaktorer i statsandelen efter det föregående rambeslutet, förändringar i hemkommunsersättningarna för dem utan hemkommun samt justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och indexhöjningen. Dessutom anvisades cirka 92 milj. euro för förnyelse av stödet för lärande och hemkommunsersättningarna till privata utbildningsanordnare höjdes till 100 procent. Införandet av den norska modellen för hemvårdsstöd bedöms öka efterfrågan på småbarnspedagogik, som ersätts kommunerna genom en höjning av statsandelen. Å andra sidan har indexhöjningen av statsandelarna för kommunal basservice minskats med en procentenhet åren 2024–2027. År 2026 minskar avdraget statsandelen med cirka 31 milj. euro. Dessutom görs en ny nedskärning på 75 milj. euro i basservicens indexhöjning.

Att hyresavtalen för social- och hälsovårdsfastigheter eventuellt löper ut från år 2026 minskar kommunernas hyresinkomster och lokaler kan komma att stå tomma. Därför anvisas 150 milj. euro i statliga ersättningar för kostnaderna för egendomsarrangemang i samband med social- och hälsovårdsreformen för åren 2027–2029. Trots ersättningen riskerar kommunerna att ha kvar betydande utgifter. Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde sänks statsunderstödet nivå med 70 milj. euro år 2025 och med 135 milj. euro från och med år 2026. I det grundläggande utkomststödet görs en ändring av finansieringsandelen som minskar statsandelen med ca. 18 miljoner euro år 2026. Genom ändringen eftersträvas inbesparingar på lång sikt.

Ersättningarna för förlorade skatteinkomster är år 2026 sammanlagt 571 milj. euro och de stiger till närmare 720 milj. euro fram till år 2029.

Kommunernas finansiering och statsandelssystemet som helhet håller på att förnyas så att de motsvarar kommunernas nya roll och situationen efter social- och hälsovårdsreformen och reformen av arbets- och näringsstjänsterna. Den nya lagstiftningen avses träda i kraft i början av 2027.

Budgetramen för år 2026

Den centrala utgångspunkten för ekonomiplanen 2026–2029 är stadens strategi 2026–2029 som är under beredning, en strukturgranskning av stadens utgifter och inkomster samt ett fullmäktigeavtal där man förbinder sig att balansera stadens ekonomi under fullmäktigeperioden.

Den ekonomiska recessionen har påverkat Vandas ekonomi mycket kraftigt. Avstannandet av bostadsbyggandet har lett till att arbetslösheten inom byggbranschen har nått sin kulmen. Dessutom har köpkraftens svaga utveckling försvårat sysselsättningen inom servicesektorn. Även flygplatsområdet lider fortfarande av konsekvenserna av förbudet att flyga över Ryssland. Arbetslöshetssiffrorna i Vanda har slagit nytt rekord och i synnerhet kommer utvecklingen av antalet långtidsarbetslösa att hamna på en betydligt högre nivå jämfört med tiden före coronapandemin. På grund av den ökade arbetslösheten och företagets dåliga resultat har utvecklingen av skatteinkomster i Vanda varit på en mycket svag nivå. De bättre konjunkturutsikterna för ekonomin, om de förverkligas, har positiva effekter på den kommunala ekonomin, men med fördröjning.

Ramen utgår från de tillväxtprognoser som finansministeriet presenterade i den ekonomiska översikten från våren 2025, liksom de ekonomiska tillväxtprognoserna i planen för den offentliga ekonomin. I den gällande befolkningsprognosen förutspås en befolkningstillväxt på över 4 600 personer, dvs. 1,8 procent, år 2025. Befolkningstillväxten i Vanda har dock avtagit klart under början av 2025. Befolkningsprognosen uppdateras under sommaren 2025. Prognoserna uppdateras i stadsdirektörens budgetöversikt, liksom även de preciserade verkningarna från statens budgetmangling och -förslag.

I driftsekonomiramen för år 2026 har det ökade servicebehovet i de lagstadgade tjänsterna beaktats för verksamhetsutgifternas del. Då staden växer ökar också antalet anställda vid staden. Vid inrättandet av nya tjänster och befattningar strävar man dock efter övervägda och måttfulla ökningar. I ramen har man berett sig på bl.a. 73 nya vakanser inom den grundläggande utbildningen och 76 vakanser inom småbarnspedagogiken. Inom verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd förbereder man sig på 35 nya vakanser och inom stadsmiljöns verksamhetsområde på 6 vakanser. Kommunsektorns löneuppgörelse nåddes under våren och gäller fram till februari 2028. Löneuppgörelsens allmänna förhöjningar och anslagsreserveringar för poster som avtalas lokalt har i samband med budgetramen koncentrerats till verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft.

Enligt ramen ökar verksamhetskostnaderna med cirka 4,5 procent från driftsplanen för år 2025 till år 2026. År 2026 ökas verksamhetskostnaderna förutom av det ökade servicebehovet och en höjning av den allmänna prisnivån, också av bl.a. lagändringen gällande stödet för lärande, de preciserade verkningarna från reformen av arbets- och näringstjänsterna (TE2024) samt löneuppgörelsen inom den kommunala sektorn. Också nya lokaler, såsom Varias campus i Veckal och biblioteket i Jumbo, ökar behovet av anslag. Förändringen av interna hyresinkomster och hyresutgifter har uppdaterats i ramen. I budgetramen har man också förberett sig på att ränteutgifterna växer på grund av det ökande lånebeloppet. Samkommunen Helsingforsregionens trafiks infrastruktursättningar samt kollektivtrafikavgifter har presenterats i ramen som uppskattningar och de preciseras i stadsdirektörens förslag i budgetskedet.

Budgetramen omfattar en balansering av ekonomin på 17,8 milj. euro i fråga om år 2026. Balanseringen av ekonomin under fullmäktigeperioden 2026–2029 kräver åtgärder som stärker ekonomin med uppskattningsvis cirka 50 milj. euro före år 2029. I enlighet med fullmäktigeavtalet kommer det att utses en ekonomi- och strategikommitté som drar upp riktlinjer för arbetet med att balansera ekonomin och det totala antalet åtgärder som behövs.

Ramens skatteinkomstprognoser utgår från de ändringar i skattegrunderna som föreslagits i det kommunalekonomiska programmet samt Kommunförbundets skatteprognos. Skatteinkomsterna förutspås öka med omkring 7,5 procent jämfört med prognosen för 2025. Jämförelseåret 2024 är föremål för negativa korrigeringar för 2023, vilka höjer tillväxtprocenten för skatteinkomster år 2025. I statsandelsprognosen har man beaktat de ändringar i statsandelarna som föreslagits i det kommunalekonomiska programmet våren 2025 samt verkningarna av tidigare statsandelsbeslut. Inkomsterna från statsandelar förutspås öka med omkring 9,5 procent jämfört med prognosen för 2025. Skatteinkomst- och statsandelsprognoserna uppdateras i budgetskedet.

Budgetramens resultaträkning hamnar på ett årsbidrag på 71,1 milj. euro, ett resultat på -48,8 milj. euro för räkenskapsperioden och ett underskott på -49,8 milj. euro.

I budgetramen uppgår stadens planerade bruttoinvesteringsnivå för 2026 till 356,3 milj. euro (investeringsdelen 312,8 milj. euro netto). För investeringar i nybyggnation och reparationsbyggande har 114,7 miljoner milj. euro reserverats. Under 2026 pågår bland annat byggandet av Vandaspåran, 8 nya daghemslokaler, Elmo simhall och ombyggnaden av flera skolor. Investeringarna i offentliga anläggningstillgångar uppgår till 195 milj. euro. Vandaspårans andel av detta är 150 milj. euro. Uppskattningen preciseras före budgetfasen. För övriga offentliga anläggningstillgångar har 45 milj. euro reserverats, inklusive bl.a. investeringar i gator och parker. För investeringar i fast egendom har 31,6 miljoner euro reserverats.

I budgetramen förutspås en ökning av lånestocken 2026 med 273 milj. euro, vilket innebär att lånestocken ökar till 1337 milj. euro. Räntekostnaderna uppskattas till 26 milj. euro år 2026.

Stadsstyrelsen 2.6.2025 § 27

Tf. stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) godkänna ramen för utarbetandet av driftsekonomin och investeringarna i budgeten för 2026 i enlighet med bilagan,
- b) instruera verksamhetsområdena att göra upp en investeringsplan för tioårsperioden 2026–2035 i vilken budgetens samtliga projektgrupper ingår, och
- c) föreslå att ramen för utarbetandet av budgeten för år 2026 förs till stadsfullmäktige för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.6.2025 § 24

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna ramen för utarbetandet av budgeten för år 2026 för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade anteckna ramen för utarbetandet av budgeten för år 2026 för kännedom.

Bilagor:

– Bilaga 1 Ramtabeller 2026

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Matti Ruusula, ekonomi- och strategidirektör, tfn 043 824 9254, [foramn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:foramn.efternamn[at]vantaa.fi)

Päivi Kandolin, budgetchef, tfn 040 626 7613, [foramn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:foramn.efternamn[at]vantaa.fi)